

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ДИДАКТИКУ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ.

Тульчак Л.В., Гадайчук Н.М.

Вінницький національний технічний університет

Початок ХХІ століття охопили процеси глобальних соціальних змін в різних сферах розвитку суспільства, у тому числі й в освітній сфері. Дедалі більше розвиваються міжнародні зв'язки нашої держави, посилюється її значимість у світі та Європі. Україна безупинно прямує до світового освітнього простору. За таких умов проводиться оновлення освітньої системи у контексті глобалізації, з огляду на приєднання України до Болонського процесу, метою якого є створення єдиного європейського освітнього простору.

З цією метою проводиться пошук та розробляються нові освітні технології, модернізуються форми і методи навчання. Згідно з національною доктриною розвитку освіти України ХХІ століття, серед важливих педагогічних проблем і завдань є використання альтернативних форм організації навчання та виховання, розроблення нових педагогічних ідей для навчально-виховного процесу. Українська система освіти потребує докорінних змін, нових освітніх підходів, серед яких важливе місце посідають інтерактивні та інформаційні технології.

За таких умов все більше уваги приділяється вивченню іноземних мов. Потрібно зазначити, що це стосується усіх сфер життєдіяльності, де іноземні мови є основою для розвитку міжнародних відносин, проведення наукових конференцій, культурного, інформаційного та наукового обміну між різними країнами. Багатомовність та полі-культурність є необхідними для нового покоління Європи і, зокрема, України. До випускників вищих навчальних закладів висуваються нові вимоги щодо володіння іноземними мовами.

Інформатизація сфери освіти все більше набирає значення у цій галузі і вступає в новий етап свого розвитку. Отож, необхідно залучати нові інформаційні, мультимедійні та інші комп'ютерні технології до навчального процесу. Відповідно, актуальними є питання, від яких значною мірою залежить загальне уявлення про можливості комп'ютера, у тому числі і його місця, ролі та функцій у навчанні іноземним мовам. Важливим напрямом покращення рівня викладання, удосконалення навчального процесу іноземної мови у немовному вищому навчальному закладі є використання різноманітних методик, зокрема тих, що базуються на сучасних інформаційних технологіях, а також використання сучасних підходів до викладання, нових навчальних засобів, технічного оснащення, ефективних засобів перевірки та контролю знань.

За минулі роки у вищих навчальних закладах освіти спостерігається скорочення кількості аудиторних годин і збільшення годин, що відводяться на самостійну роботу студентів. Поступово змінюється роль викладача у навчальному процесі. Ще кілька років тому викладач виконував функцію основного джерела інформації, а тепер він перетворюється на організатора та керівника, експерта та консультанта самостійної роботи студента. З огляду на це потрібно використовувати більш ефективні засоби навчання, які б виконували у навчальному процесі інформативну, формуючу, мотивуючу, систематизуючу та контролюючу функції. Отож, необхідно розробляти та впроваджувати новітні комп'ютерні засоби навчання, такі як, наприклад, електронні посібники, підручники, методичні вказівки, мультимедійні курси навчання, тренінгові та тестові програми тощо.

Щоб працювати за вищезазначеними вимогами, потрібно забезпечити три складові процесу. По-перше, у наявності повинна бути апаратно-програмна база, тобто технологічне забезпечення. По-друге, потрібно розробити відповідні електронні навчально-методичні засоби

(підручники, посібники, методичні вказівки чи рекомендації щодо використання електронного носія інформації). І, по-третє, необхідно провести відповідну перепідготовку викладачів.

Відомо, що ефективність створення та впровадження новітніх комп'ютерних засобів у процес навчання іноземних мов у вищій школі значною мірою залежить від відповідності концептуальним задачам створення електронних засобів навчання як для поза-аудиторного (дистанційного), так і для аудиторного процесу навчання. Дидактичні можливості електронних засобів навчання призначені сприяти:

- кращому засвоєнню знань;
- формуванню та розвитку різного типу вмінь і навичок, а саме, вмінь аудіювання на основі адаптованих та автентичних звукових текстів, вмінь монологічного і діалогічного мовлення, вмінь і навичок перекладу та реферування текстів за фахом, вмінь і навичок читання з безпосереднім використанням матеріалів мережі Інтернет та локальних мереж;
- підвищенню інформативної ємності та наочності;
- розширенню активного та пасивного словників;
- ознайомленню з лексикою сучасної іноземної мови, яка відтворює культуру певної країни, її політичний та соціальний устрій суспільства;
- формуванню креативності, розвитку творчої активності студентів;
- формуванню мотивації пізнавальної діяльності, потреби використання іноземної мови в інтерактивному спілкуванні;
- підсиленню мотивації самостійної роботи студентів;
- можливості індивідуалізації і диференціації роботи студентів, обираючи темп і обсяг навчального матеріалу, рівень його складності;
- формуванню елементів глобального мислення;
- розширенню можливостей контролю зі зворотним зв'язком і діагностикою, підвищенню його об'єктивності;
- формуванню культури спілкування;

- створенню позитивної психологічної атмосфери під час самостійної роботи студентів.

Загалом комп'ютерні програми та їх функції можна класифікувати як, наприклад: тренувальні, допоміжні, наставницькі, довідкові, контролюючі, навчально-ігрові. Суттєва особливість усіх видів комп'ютерних програм навчання — це їх інтерактивність, наявність зворотного зв'язку. Зворотній зв'язок може бути як зовнішній, так і внутрішній. Зовнішній зворотний зв'язок дає можливість викладачу контролювати, оцінювати і корегувати взаємодію студента і комп'ютера. Внутрішній зворотний зв'язок дозволяє студенту робити певні висновки щодо результативності власної навчальної діяльності, надає необхідну допомогу та роз'яснення, а також, якщо потрібно, демонструє правильну відповідь або спосіб виконання певних дій.

Самостійна робота студентів на основі мультимедійних засобів навчання сприяє формуванню високої культури розумової праці; формуванню та розвитку прийомів і навиків самостійно навчатись; вмінь розумно витратити та розподіляти свій час; виробляє розумові уміння аналізу, синтезу, порівняння, зіставлення, тощо; навчає самостійному мисленню. У процесі роботи з друкованими матеріалами навчальної літератури в багатьох студентів виникають певні труднощі, пов'язані з недостатньою кількістю примірників літератури за фахом іноземною мовою, зокрема виданої відповідно сучасному рівню розвитку науки.

Значна кількість електронних засобів навчання є багатофункціональними. Це електронні підручники та посібники, які містять систематизований навчальний матеріал відповідно до вимог програми викладання іноземної мови. Електронні підручники є засобом навчання в педагогічній системі дистанційного навчання, що містить елементи, властиві будь-якій дидактичній системі. На жаль, зараз електронні підручники більшою мірою є додатковим засобом при

організації навчального процесу в межах традиційної освітньої системи. Однак з часом їх функції будуть спеціалізуватися в зв'язку з розвитком методів дистанційного навчання, що безумовно призведе до впровадження нових технологій навчання. Електронні підручники та електронні навчальні посібники повинні розроблятися на високому науковому та методичному рівні. Відповідно, вони повинні забезпечувати студентів необхідним для них обсягом інформації, а також сприяти формуванню відповідного рівня вищезгаданих вмінь та навичок для певного етапу навчання. Електронні засоби навчання повинні забезпечувати неперервність і повноту певного дидактичного циклу процесу навчання за умови здійснення інтерактивного зворотного зв'язку як зовнішнього, так і внутрішнього.

Електронний підручник повинен розроблятися за такими критеріями як: якісна змістовна частина, доречність використання даного підручника, наявність достатньої кількості методичних рекомендацій, реалізація даного продукту винятково за допомогою електронних засобів.

Розробка електронних підручників є одним з провідних напрямків діяльності вищих навчальних закладів, що працюють над впровадженням дистанційного навчання. Дистанційне навчання — це така форма навчання, що базується на використанні широкого діапазону традиційних та новітніх інформаційних і телекомунікаційних технологій та технічних засобів з повним забезпеченням науково-методичними матеріалами. За даними МОН України практично всі вищі заклади підключені до глобальної мережі Інтернет. Також у кожній освітній установі вищої школи функціонують локальні мережі. Отож, принципово важливо забезпечити можливість віддаленого доступу студентів до електронних бібліотек будь-якого вищого навчального закладу, а не тільки до локальних електронних бібліотек, враховуючи сучасні технології дистанційного навчання.

Сучасні технології дистанційного навчання розділяють на такі форми:

- інтерактивні (електронні підручники, новітні мультимедійні засоби, відео конференції);
- не інтерактивні (друковані підручники з аудіо чи відео компонентами).

Доцільно комплексно застосовувати такі форми сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій на різних видах занять в інформаційно-пошуковій, експериментально-дослідницькій і самостійній навчальній діяльності, зокрема в діяльності студентів з метою обробки отриманої інформації, здобуття знань і формування вмінь та навичок. Отож, доцільно поєднувати гіпертекстові засоби (електронні підручники, довідники, методичні розробки з тем), демонстраційні (мультимедійні засоби) і контролюючі або тестові засоби.

Отже, прогресивні педагоги продовжують пошук новітніх підходів дистанційного навчання іноземних мов, розробляють загальні положення концепції дистанційного навчання іноземних мов у вищих закладах. Відсутність спільного підходу до розробки методики практичних курсів дистанційного навчання іноземних мов є основною методичною проблемою цієї галузі. Дана проблема помітно уповільнює процес впровадження дистанційного навчання іноземних мов на практиці. Це зумовлено як її відносною новизною, так і її складністю, викликаною накладенням новітніх інформаційних технологій на саму методику навчання іноземних мов.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / Под ред. Е.С.Полат. - М.: Академия, 2002. - С.73-77.
2. Брикіна О. Синергетичні засади моделювання дистанційної освіти майбутнього педагога // Рідна школа, 2006 - №6. - С.36-38.

3. Loregran Jack/ Video in Language Teaching. Cambridge, 1990.
4. Машбиць Ю.І., Гокунь О.О., Жалдак М.І., Комісаров О.Ю., Морзе Н.В.. Основи нових інформаційних технологій навчання: Посібник для вчителів/ Інститут психології ім. Г.С. Костюка АПН України; Інститут змісту і методів навчання. - К., 1997. - С.259-261.
5. Минзов А.С. Проблемы обучения с использованием Интернет// Материалы Всероссийской научно-методической конференции ИОЛ - 99. - С.76.
6. Зубаль Н.Г., Семко Н.М., Гошко Л.Я. Особливості методик викладання іноземної мови у немовному вчз // Болонський процес: проблеми і перспективи Львівського державного аграрного університету. Мат-ли. наук-метод. конф. - Львів. Львівський ДАУ, 2005 - С.126-130.
7. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті. – К.: Райдуга, 2001. - С.14-20.
8. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. С.Ю. Ніколаєва. - К.: Ленвіт, 2003. - С.2761-275.
9. Allan Margaret. Teaching English with Video. - London, 1992.
10. Скибицкий Э.Г. Дидактическое обеспечение процесса дистанционного обучения // Эл. журнал "Дистанционное образование". - 2000. - №1. - С.18-19.
11. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник. К.: Академвидав, 2004 - С.350-354.